

بررسی طرح سپرده ارزی در مجلس

عضو کمیسیون برنامه، بودجه و محاسبات مجلس از بررسی طرح سپرده ارزی در کمیته ای ویژه خبر داد. به گزارش خانه ملت، مهرداد بانوج لاهوتی با اشاره به طرح سپرده گذاری ارزی در بانک‌ها گفت: این طرح که کمک بسیاری به جذب سرمایه ارزی کشور در بانک‌ها می‌کند، در مجلس در حال بررسی است.

عضو کمیسیون برنامه، بودجه و محاسبات مجلس ادامه داد: مقرر شد بعد از اتمام تعطیلات نوروز، کمیته ای ویژه موضوع سپرده گذاری ارزی را در دستور کار قرار دهد تا ابهامات آن احصا و برطرف شود. نماینده مردم لنگرود در مجلس هم شورای اسلامی با بیان این که ممکن است در خانه‌های مردم حدود ۱۰ میلیارد دلار ارز وجود داشته باشد، بیان کرد: اگر این میزان سرمایه به سیستم بانکی برگردانده شود تحولی در فضای اقتصادی کشور رخ می‌دهد اما در این بین ابهاماتی

سمت و سوی بازارها در سال ۹۸

توصیه‌هایی برای سرمایه گذاری حرفه ای در سال جدید

وجود دارد که باید بررسی شود.

وی گفت: این سوال وجود دارد که اگر بانک‌ها این میزان ارز را نگه دارند و به آن سود بدهند، با چه شرایطی می‌خواهند سرمایه مردم را برگردانند؟ آیا اسکناس ارز می‌دهند یا مانند سال‌های گذشته معادل ربایی سپرده را پرداخت می‌کنند؟

لاهُوتی با بیان این که طرح سپرده گذاری ارزی در بانک نقاط قوت و ضعف دارد، اظهار کرد: از سوی دیگر باید بررسی شود بانک‌ها در صورت نگهداری ارزها متضرر نشوند، بنابراین باید شرایطی را در نظر گرفت که بانک‌ها بتوانند از سرمایه‌های ارزی مردم استفاده کنند.

عضو کمیسیون برنامه، بودجه و محاسبات مجلس تاکید کرد: باید این سپرده گذاری‌ها به نحوی باشد تا هم مردم سود معقول داشته باشند و هم بانک‌ها بتوانند از این سرمایه استفاده کنند.

● **بازار مسکن؛ رکود، اشباع قیمتی و دیگر هیچ**
در سال گذشته، بازار مسکن نیز واکنش کاملی به تلاطم ارزی نشان داد و به نظر می‌رسد در وضعیت اشباع قیمتی قرار دارد. متوسط قیمت مسکن در تهران از پنج میلیون و ۶۲۹ هزار تومان در اسفند ۹۶ با رشد حدود دو برابری به ۱۰ میلیون و ۶۶ هزار تومان (در بهمن ۹۷) رسید. در مشهد نیز از دو میلیون و ۶۴۸ هزار تومان در اسفند ۹۶ به حدود چهار میلیون و ۷۵۷ هزار تومان در بهمن ۹۷ رسید که نشان از رشد حدود ۸۰ درصدی دارد. لحاظ این جهش قیمتی در کنار دو عامل دیگر، احتمال بازدهی قابل توجه مسکن طی امسال - به فرض رخ ندادن تلاطم جدید- را بسیار کاهش می دهد: * کند شدن روند رشد قیمت‌ها در ماه‌های پایانی سال قبل * کاهش شدید قدرت خرید خانوار و احتمال تشدید رکود بخش مسکن از طرف تقاضا

● **سپرده بانکی و اوراق؛ کم ریسک و کم بازده**
اگرچه بازدهی سپره گذاری بانکی و همچنین اوراق بدون ریسک (مثل اسناد خزانه و انواع اوراق صکوک خصوصی و دولتی) در محدوده ۱۵ تا ۲۵ درصد قرار دارد، اما به جرئت می‌توان گفت که برای سال ۹۸ این بازدهی، با توجه به ریسک اندک این بازار، نسبت به دیگر گزینه‌های بررسی شده در بالا جذاب تر است.

● **بورس و صندوق‌های سرمایه گذاری؛ قابل بررسی و قابل تامل**
اما اگر ریسک پذیرتر هستید و آشنایی کافی با بورس دارید، ممکن است بازار سرمایه بتواند شرایط بهتری را برای سبد سرمایه گذاری شما در سال جدید فراهم کند. البته با توجه به تحلیل‌های فوق، انتظار جهش یکدست بورس همانند سال ۹۷ متصور نیست اما می‌توانید در این بازار تک سهم‌های خوبی پیدا کنید که بازدهی مناسب با ریسک کم (نسبت ریسک به درآمد انتظاری اندک) داشته باشد. برای مطالعه بیشتر درباره عوامل موثر بر مسیر بورس در سال جدید صفحه ۶ را مطالعه کنید. اما اگر آشنایی با بورس ندارید می‌توانید از طریق صندوق‌های سرمایه گذاری وارد این بازار شوید. بازدهی انواع صندوق‌های سرمایه گذاری (در سهام، درآمد ثابت و مختلط) در سال گذشته حدود ۶۷ درصد بوده است که به مراتب بیشتر از سود بانکی و البته کمتر از بازدهی بورس است. گفتنی است بازدهی برخی صندوق‌ها تا ۱۸۰ درصد هم رسیده است و البته تعداد اندکی از آن‌ها هم بازدهی کمتر از سود بانکی داشته اند. برای ملاحظه فهرست صندوق‌های سرمایه گذاری و وضعیت بازدهی آن‌ها در دوره‌های زمانی مختلف به پایگاه مرکز پردازش اطلاعات مالی ایران به نشانی FIPIRAN.IR بروید و در زبانه صندوق ها، گزینه‌های مد نظر خود را ملاحظه کنید.

علاوه بر آن اقتصاد کشور نیز، قدرت هضم نرخ ارز بالاتر را ندارد. چنان که در سال قبل نیز با وجود رشد نرخ‌ها در بازار اسکناس، وجود رشد نرخ‌ها در بازار اسکناس، در بازار حواله برخی نرخ‌های پایین تر هم بدون مشتری بودند. چرا که واردات با نرخ‌های ارز بالای ۱۰ هزار تومان صرفه ندارد و با توجه به کاهش قدرت خرید، تقاضا برای کالای خارجی که با نرخ‌های بالا وارد شده به شدت کاهش می‌یابد. این موضوع به صورت طبیعی باعث تعادل بخشی به نرخ ارز در محدوده‌های فعلی می‌شود. پیشتر رئیس کنفدراسیون صادرات کشور - یک نهاد مهم بخش خصوصی- تصریح کرده بود که اقتصاد کشور توان هضم نرخ‌های بیشتر از ۱۰ هزار تومان را ندارد. هم‌اکنون نیز نرخ ارز سامانه نیما در همین محدوده و حتی کمتر است.

به این ترتیب انتظار تحلیلی آن است که طی امسال، به شرط تداوم وضعیت فعلی عوامل پایه ای، دچار جهش نشود. بنابراین انتظار برای بازدهی مناسب سرمایه گذاری در این بازار هم، قابل توجه نیست. ضمن آن که با توجه به احتمال افت نرخ‌ها تا محدوده نرخ نیما، ریسک این بازار هم بسیار بالاست.

● **بازار طلا و سکه و نیم نگاهی به بازارهای جهانی**

با توجه به تحلیل ارائه شده درباره نرخ ارز، انتظار برای رشد نرخ طلا، صرفاً از محل نوسانات اونس جهانی متصور است. اونس جهانی طی نیمه دوم سال گذشته با رشد از محدوده ۱۲۰۰ دلار تا ۱۳۳۰ دلار، مانع از افت نرخ طلا در داخل کشور همگام با افت دلار شد. این رشد نرخ طلا عمدتاً ناشی از افزایش ریسک‌های اقتصاد جهانی و مخصوصاً جنگ تجاری بود اما از اسفند سال گذشته، همزمان با افزایش خوش بینی‌ها درباره مذاکرات تجاری چین و آمریکا و بهبود چشم انداز اقتصاد جهانی، قیمت کالاهای اساسی رشد کرد و طلا از آن شد. هم‌اکنون اونس جهانی کمتر از ۱۲۰۰ دلار معامله می‌شود. در یک حالت بسیار خوش بینانه، اونس می‌تواند به سقف تاریخی خود در محدوده ۱۸۰۰ دلار برسد که به معنی بازدهی حدود ۲۸ درصدی این بازار است. البته باید توجه کرد که ثبت نرخ بالاتر از ۱۸۰۰ دلار برای اونس در سال ۲۰۱۹ در بدترین سال‌های اقتصاد جهانی بعد از رکود ۲۰۰۷ بود و تصور وقوع چنین شرایط، حداقل در یک سال آینده نزدیک به صفر است. بنابراین بازدهی انتظاری بازار طلا، بسیار کمتر از ۳۸ درصد است.

مهم تر، منطقی شدن سیاست‌های ارزی دولت و بانک مرکزی نسبت به سال ۹۷، می‌تواند شرایط سخت درآمد نفتی و عدم توازن ارزی کشور را رفع کند و احتمال ثبات نرخ ارز در محدوده فعلی را افزایش دهد.

● **انتظار بازدهی مناسب سرمایه گذاری در بازار پرریسک ارز، اندک است**
علاوه بر آن اقتصاد کشور نیز، قدرت هضم نرخ ارز بالاتر را ندارد. چنان که در سال قبل نیز با وجود رشد نرخ‌ها در بازار اسکناس، در بازار حواله برخی نرخ‌های پایین تر هم بدون مشتری بودند. چرا که واردات با نرخ‌های ارز بالای ۱۰ هزار تومان صرفه ندارد و با توجه به کاهش قدرت خرید، تقاضا برای کالای خارجی که با نرخ‌های بالا وارد شده به شدت کاهش می‌یابد. این موضوع به صورت طبیعی باعث تعادل بخشی به نرخ ارز در محدوده‌های فعلی می‌شود. پیشتر رئیس کنفدراسیون صادرات کشور - یک نهاد مهم بخش خصوصی- تصریح کرده بود که اقتصاد کشور توان هضم نرخ‌های بیشتر از ۱۰ هزار تومان را ندارد. هم‌اکنون نیز نرخ ارز سامانه نیما در همین محدوده و حتی کمتر است.

به این ترتیب انتظار تحلیلی آن است که طی امسال، به شرط تداوم وضعیت فعلی عوامل پایه ای، دچار جهش نشود. بنابراین انتظار برای بازدهی مناسب سرمایه گذاری در این بازار هم، قابل توجه نیست. ضمن آن که با توجه به احتمال افت نرخ‌ها تا محدوده نرخ نیما، ریسک این بازار هم بسیار بالاست.

● **خر خوب: تورم رسمی همیشه از سفره خانوار عقب تر است!**

برای درک بهتر موضوع، سال گذشته را به خاطر آورید. جایی که در دوره‌های رشد قیمت دیده اید که تورم رسمی اعلام شده، از تورم احساس شده توسط شما بسیار کمتر است. این موضوع دقیقاً به خاطر ماهیت و نحوه محاسبه تورم است. تورم رسمی از جیب در ذهنتان «لحظه ای و نقطه ای» انجام می‌دهد اما تورم رسمی مربوط به ۲۴ ماه گذشته (۱۲ ماه اخیر نسبت به ۱۲ ماه قبل از آن) است. خلاصه این که رکوردشکنی تورم طی امسال، چیزی جز انعکاس جهش‌های قیمتی رخ داده در نیمه دوم سال ۹۷ در تورم رسمی نیست.

● **چند ملاحظه مهم**
البته توجه داشته باشید که این به معنی ثبات قیمت‌ها نیست بلکه به معنی جهشی نبودن رشد قیمت هاست. احتمالاً برخی کالاهای دیگر که تاکنون ترکش جهش ارز را در دریافت نکرده اند، چنان چه پیاز به نازگی این ترکش را دریافت کرد، با رشد قیمت همراه شوند اما با توجه به این که انبوه کالاهای مهم، قبلاً دستخوش جهش قیمتی شده اند، اکنون چنین رشدی متصور نیست. نکته مهم دیگر این که این تحلیل مشروط به ثبات شرایط پایه ای و مخصوصاً نرخ ارز است. مثلاً چنان چه نرخ ارز دوباره جهش کند (جهش با نوسان و رشد معقول بسیار متفاوت است؛ مخصوصاً از منظر ثبات روانی)، تحلیل فوق موضوعیت نخواهد داشت. البته در ادامه بحث خواهیم کرد که احتمال جهش مجدد نرخ ارز، چندان قابل ملاحظه نیست. در نهایت این نکته نیز دارای اهمیت است که برخی آثار غیرمستقیم جهش نرخ ارز- مثل اثر آن بر افزایش هزینه سرمایه گذاری و خرید تجهیزات و ...- با تاخیر ظاهر می‌شود اما این آثار نیز هرگز اثر جهشی بر هزینه تمام شده و قیمت کالاها ندارد.

● **نرخ ارز و معادلات امید بخش**
اگرچه نرخ ارز یک متغیر کلان است اما از منظر اقتصاد خانوار هم بسیار مهم است؛ هم از نظر اثری که بر هزینه‌ها دارد و هم از منظر ارزیابی گزینه‌های سرمایه گذاری. درباره روند نرخ ارز در سال جدید باید توجه کرد که درآمد نفتی کشور در سال جدید نسبت به متوسط سال ۹۷ قطعاً کاهش خواهد یافت اما این به معنی بدتر شدن شرایط نسبت به انتهای سال ۹۷ نیست. گمانه‌ها از تمدید معافیت نفتی ۵ کشور خریدار نفت ایران حکایت دارد. روند صادرات غیرنفتی نیز، اگر چه با شرایط سخت تر، اما برقرار است. افزایش تعاملات با کشورهای همسایه و همچنین راه اندازی مجدد کانال‌های دوزدن تحریم و از همه

اقتصاد کشور سال ۹۷ را متلاطم شروع کرد و بعد از حدود ۸ ماه پرنوسان، به مرور آرام شد. اگرچه همچنان همه آثار جهش افسارگسیخته نرخ ارز تخلیه نشده است اما درباره بسیاری از بازارها این اتفاق افتاده و ترکش جهش ارزی را دریافت کرده اند. بنابراین به طور کلی انتظار ایجاد تلاطم شدید در بازارها (به شرط ثبات عوامل پایه ای و پیرامونی مثل مناسبات بین المللی، نحوه دوزدن تحریم‌ها و مانند آن) چندان معقول نیست. با این حال، همچنان افراد در باره تصمیمات مالی خود دچار تردیدهای جدی هستند. برنامه ریزی مالی خانواده‌ها در سال جدید، به ویژه درباره مدیریت هزینه‌ها و همچنین نحوه پس انداز و سرمایه گذاری، به خاطر برخی ابهامات و البته برخی شبهه پراکنی‌ها درباره اقتصاد ۹۸ و همچنین ترس ایجادشده به خاطر تحولات ۹۷، درگیر اما و اگرهای بسیار است. بنابراین در نخستین شماره دخل و خرج سال جدید، تصمیم گرفتیم ضمن پاسخ به برخی ابهامات درباره اقتصاد ۹۸، مبنایی برای بررسی بیشتر و اخذ تصمیمات مالی خانوار در سال جدید ایجاد کنیم. مخصوصاً درباره مدیریت نقدینگی و سرمایه گذاری.

● **رکورد شکنی تورم رسمی در سال ۹۸ به معنی جهش هزینه‌های زندگی است؟**
حتماً تحلیل‌هایی را دیده اید که ۹۸ را یک سال سخت برای اقتصاد کشور دانسته اند و در تشریح آن به عوامل مختلف از جمله وضعیت درآمد نفت و بودجه دولت، احتمال بازگشت رکود و از همه مهم تر رکوردشکنی تورم پرداخته اند. با توجه به اهمیت تورم برای مدیریت هزینه‌های خانوار، در این جا به این موضوع می‌پردازیم. این که «تورم رسمی ۱۲ ماهه» طی امسال، رکورد چند ساله را خواهد شکست، یک پیش بینی درست است و احتمال وقوع آن بالاست. اما آیا این موضوع به معنی جهش در هزینه‌های زندگی است؟ قطعاً نه. توضیح این که تورم ۱۲ ماهه اصولاً یک شاخص گذشته نگار است که با تاخیر (حدود ۱۲ ماهه) واقعیت‌های اقتصاد را نشان می‌دهد. به همین خاطر اثر جهش‌های قیمتی رخ داده از اواسط تابستان امسال در نرخ کالاهای مختلف، اثر کامل خود را در نرخ تورم امسال نشان خواهد داد. بنابراین پیش بینی می‌شود تورم ۱۲ ماهه منتهی به شهربور یا مهر امسال، رکورد چند سال اخیر را بشکند. اما واقعیت این است که این رکوردشکنی انعکاس جهش‌های قیمتی رخ داده تاکنون در نرخ تورم رسمی است نه جهش مجدد قیمت‌ها در سال ۹۸.

جواد غیانی پژوهشگر و روزنامه‌نگار اقتصادی